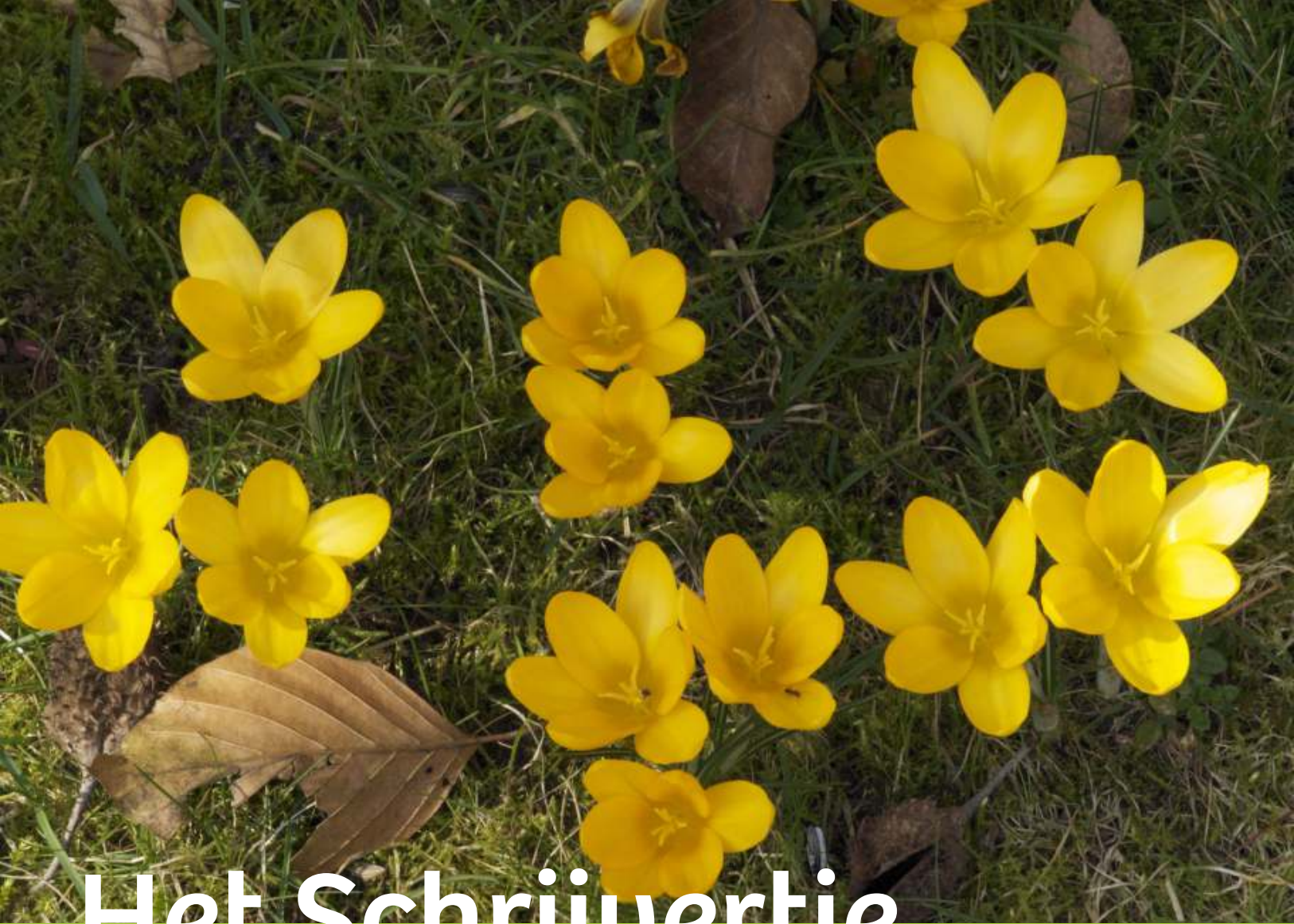

Het Schrijvertje

IVN Roermond e.o.

Lente 2020

Jaargang 30, nummer 2

Extra: Van de voorzitter

Aan alle leden,

Dat we midden in een coronacrisis zitten zal niemand zijn ontgaan. Ook wij hebben daarom al onze activiteiten tot nader bericht stopgezet. De gezondheid van onze leden en belangstellenden gaat ons boven alles vooral omdat veel van onze leden in de kwetsbare groep vallen.

Men kan buiten altijd van de natuur genieten, individueel en op gepaste afstand van anderen (1,5 m.). Ook in onze achtertuin is nog genoeg van de natuur te zien.

Ik wens iedereen in deze tijd een goede gezondheid toe.

Van de redactie

De laatste jaren zijn we wereldwijd in toenemende mate ' bezig' met een crisis: de klimaatcrisis. De ontkenners, een kleiner wordende maar luide groep is hiervan niet overtuigd en denkt: 'Het zal mijn tijd wel duren'.

Maar nu ineens dient zich een volgende wereldomvattende crisis aan: het rondwarende coronavirus. Tot in de verste uithoeken van de aarde gaat deze zich laten voelen en iemand die zich daarvan niet bewust is, of het naar het rijk der fabelen verwijst, is niet goed bij z'n hoofd.

Het is een vreemde ervaring om in de supermarkten legeschappen tegen te komen en elke tien minuten nieuws over het virus te horen. Overheden beseffen de ernst van de situatie en gaan over tot maatregelen. Er dient een halt aan de ziekteverwekker toegeroepen te worden en dat kost offers. Economische en persoonlijke offers die nodig zijn om dit monster te temmen. Niemand die hieraan twijfelt (een enkele ontkenner daargelaten).

De crisis die zich aftekent door het zich veranderende weer, smeltende gletsjers, stijgende zeespiegel, plastic vuilnis in de zeeën, zich ontwikkelende beperkingen in de voedselproductie met migratie als gevolg en het verdwijnen van soorten leven dient ook bestreden te worden. Een planeet die zucht onder de belasting van haar bewoners. Dit is te gek voor woorden. De klimaatcrisis brengt een enorme opgave voor de huidige en volgende generatie met zich mee.

De coronacrisis laat zien dat samenlevingen eensgezind besluiten kunnen nemen om in te grijpen. Mede en desnoods door het brengen van offers! Tijd om op deze manier de strijd aan te gaan voor het welbevinden van al het leven op onze aarde en om een toekomst voor volgende generaties te garanderen.

De redactie wenst alle lezers een virusvrije tijd.

Kopij voor de zomereditie van Het Schrijvertje kan tot 20 mei ingeleverd worden.

Van de bestuurstafel

Nieuws uit de afdeling

De kennismaking met onze nieuwe leden en de afsluiting van ons Jubileumjaar op 2 februari jl. was een geslaagde en gezellige bijeenkomst. Mag wel even aandacht hebben. De Programmacommissie is volop bezig geweest met het invullen van de te organiseren activiteiten in het 2e halfjaar van 2020.

De nieuwe omgevingswet en de collegeprogramma's van de gemeenten hebben onze aandacht. Het bestuur is bezig om in elke gemeente in ons werkgebied een afgevaardigde te zoeken die onze belangen wil gaan behartigen. Deze nieuwe wet biedt mogelijkheden om de belangen van de natuur, planten en dieren in het kader van de ruimtelijke ordening in te brengen.

Een volgend coördinatorenoverleg wordt ingepland in de maand april.

Er is een nieuwe werkgroep opgericht die zichzelf gaat voorstellen: de Zoogdierwerkgroep. Een eerste bijeenkomst heeft in februari jl. plaatsgevonden.

IVN Roermond e.o. is nog naarstig op zoek naar een nieuwe secretaris. Heeft u zin en tijd om deze mooie functie waar te nemen dan horen wij dat natuurlijk graag. U krijgt van het huidige bestuur alle medewerking en hulp om het secretariaatswerk uit te voeren. Informatie en reacties kunt u richten aan het bestuur: bestuur@ivnroermond.nl

Nieuws uit het regio-overleg

In april wordt er een regionale actieve-vrijwilligers-dag

georganiseerd. Deze zal plaatsvinden in het Kwistbeekdal in het werkgebied van de IVN-afdeling Helden.

Financiering van regionale activiteiten zal deels gebeuren door de afdelingen en deels uit subsidie van het district.

Helden heeft een groot afvalproject met het Bouwenscollege.

Meijel heeft bunkers ingericht voor vleermuizen. Er zit al een vleermuis in. Er is een wandelroute, een uitkijktoren en IVN verzorgt de educatie. Project met lokaal hout: de kerktrap is bijvoorbeeld van dit materiaal gemaakt.

Bestuur IVN Roermond e.o.

Voorzitter	Peter Kessing (ad interim) voorzitter@ivnroermond.nl
Secretaris	Vacature secretariaat@ivnroermond.nl
Penningmeester	Meinse van der Velde penningmeester@ivnroermond.nl
Bestuurslid	Astrid Janissen astrid.janissen@ivnroermond.nl
Bestuurslid	Yves Monod de Froideville yves.monoddefroideville@ivn-roermond.nl

Email: bestuur@ivnroermond.nl

Van de voorzitter

Door Peter Kessing

Wij kunnen het allemaal om ons heen waarnemen. De natuur is weer ontwaakt. De bollen bloeien weer en ook staan sommige bomen weer fraai te bloeien. Veel vroeger dan voorgaande jaren. Klimaatopwarming? Welke reden dan ook, wij kunnen er weer van genieten en dat doen wij buiten in de natuur. Met behulp van ons mooie jaarprogramma of met onze werkgroepen. Allemaal mogelijkheden van onze vereniging die wij kunnen en moeten benutten. Ook andere activiteiten die wij als IVN samen met andere groene verenigingen organiseren zijn de moeite waard. Deze zijn te vinden op de Jaarkalender bij de stichting Steenbreek op www.operatiesteenbreek.nl/jaarkalender-2020.

Op de ledenmiddag van februari hebben wij allereerst speciaal aandacht besteed aan onze nieuwe leden van het afgelopen jaar. Wij hopen dat zij zich snel thuis zullen voelen in onze vereniging en actief gaan meedoen. Vervolgens hebben wij op deze middag ons jubileumjaar afgesloten met een mooi overzicht van al onze activiteiten met betrekking tot dit jubileumjaar. Met dank aan de twee kartreksters Lily Welters en Rianne Keijzer. Zij sloten deze middag af met een leuke quiz.

Maar nu is het tijd om de blik weer vooruit te richten. Op onze algemene ledenvergadering zal weer een nieuw bestuur gekozen worden, aangezien het huidige bestuur voornamelijk uit interim bestuursleden bestaat. Een goed functionerend bestuur is essentieel voor het voortbestaan van onze vereniging. Ook kunnen de leden zich uitspreken over verschillende beleidszaken voor 2020. Maak er dus vooral gebruik van. Veel participerende leden maken dat ons IVN levendig en boeiend blijft. Hierdoor kunnen wij onze missie ten uitvoer brengen om mens en natuur weer met elkaar te verbinden.

Colofon

Nummer 120, maart 2020
Voorpagina: voorjaarsimpressie
Foto's: Frans Hendriks

Redactie:

Frans Hendriks, Laur Lennards,
Frank Heinen, Marieke Michels

Vormgeving:

Frans Hendriks, Marieke Michels

Email:

hetschrijvertje@ivnroermond.nl

Print: Editoo B.V. - www.editoo.nl

Website: www.ivnroermond.nl

Ledenadministratie: ledenadministratie@ivnroermond.nl

Bankrekening:

NL18RABO 0135 8373 67

Inhoudsopgave

- 2 - Van de redactie
- Van de bestuurstafel
- 3 - Van de voorzitter
- 4 - Aandachtspunten
- 5 - Biodiversiteitsbehoud
vraagt duurzamere
landbouw
- 6 - Boek 'Biodiversiteit, een
weerbarstige uitdaging'
- 7 - Aansluiting Natuurgidsen-
cursus op de praktijk
- 9 - Koningssteen
- 10 - Activiteitenkalenders
- 12 - Inspiratie
duurzaamheid
- 13 - In honderd jaar....
- 14 - Verslag foto-expositie
- 15 - Aanbevelingsplan
- 17 - Opleiding schoolgidsen
- 18 - De Zoogdierwerkgroep
- 19 - De wolf in Limburg
- 20 - Contactpersonen

Onze sponsors vindt u op de pagina's 4, 8, 16 en 20

Meer informatie over onze afdeling en haar activiteiten kunt u geactualiseerd vinden op onze website www.ivnroermond.nl

Natuurlijk! Roermond

Zie, doe en beleef de natuur!

Zondag 19 mei 2019 van 10.00 tot 16.00 u.

Op initiatief van het Roermonds Natuur- en Milieu Overleg (RNMO) hebben de gemeente Roermond, Waterschap Limburg en tal van organisaties en verenigingen de koppen bij elkaar gestoken om een 'natuurlijk' evenement voor jong en oud te organiseren. Door de hele gemeente zijn er activiteiten waarbij het natuurlijke deel van Roermond in beeld wordt gebracht. Deze dag staat in het teken van zien, doen en beleven: alle zintuigen worden geprikkeld.

Kijk op www.ivnroermond.nl bij 'activiteiten'.

Noteer deze dag in uw agenda.

QR-code, een stapje handiger

De website van onze afdeling behoort met Het Schrijvertje tot de belangrijke doorgeefluiken van informatie over onze afdeling. Het Schrijvertje kunt u vasthouden, even wegleggen of meenemen naar een andere zitplaats. Materiaal wordt vier keer per jaar gepubliceerd en daar besteden we veel aandacht aan. Het blad is ook een middel om onze afdeling breed bekend te maken. Zo zorgen we er elke aflevering weer voor dat Het Schrijvertje op plekken komt die niet zo waarschijnlijk zijn: ziekenhuis, wachtruimtes, bibliotheken in ons werkgebied enz.

De site echter wordt elke keer weer (soms wekelijks) voorzien van de laatste informatie over activiteiten en andere wetenswaardigheden. U vindt hier 'verse' informatie, zeer actueel! We doen daar ons best voor en hopen zo véél over te kunnen brengen. Maak er gebruik van.

Wist u ook al dat de site gemakkelijk benaderbaar is, óók voor niet-leden. U kunt natuurlijk gewoon de url invoeren: www.ivnroermond.nl. Maar u kunt ook de QR-code scannen. Deze staat onder dit artikel afgedrukt en u vindt hem ook op de visitekaartjes die wij als leden kunnen overhandigen aan eenieder die er een wil ontvangen. Mensen met een 'smartphone' hoeven met de QR-app (kijk hiervoor in de App-store of Google Play) slechts de code te scannen om op onze site terecht te komen. Vertel het rond, we hebben wat te bieden! Hieronder de QR-code:

Boekhandel en Antiquariaat

BOOM

Neerstraat 31a, 6041 KA Roermond

Nieuwe en antiquarische boeken over natuur en heemkunde,
2e hands literatuur en boeken over geschiedenis, kunst en
nog veel meer !

Woensdag, vrijdag, zaterdag open van 11.00 - 17.00
Donderdag open van 14.00 - 17.00 uur

telefoon: 0475 - 33 46 65 | e-mail: boomboekhandel@freeler.nl

Bermbeheer

Resultaten enquête: de meeste Limburgse gemeenten beheren bermen ecologisch. Voor een volledig verslag: zie www.ivnroermond.nl onder het kopje "Lezenswaardig".

'ContactRoep'

Digitale nieuwsbrief IVN District Limburg

Deze nieuwsbrief wordt samengesteld door de communicatiewerkgroep van het District Limburg en verschijnt 4 keer per jaar aan het begin van elk nieuw meteorologisch seizoen. Hierin staan diverse activiteiten vermeld die voornamelijk door of in samenwerking met het District Limburg tot stand komen. Aanmelden voor deze nieuwsbrief kan via de website www.ivn.nl/provincie/limburg

Landbouwgrond in het Roerdal, foto Frans Hendriks

Biodiversiteitsbehoud vraagt om een duurzamere landbouw

Door Frank Heinen

Het stikstofdebat heeft de afgelopen maanden voor behoorlijk wat maatschappelijke reuring gezorgd. Vooral de boeren trokken fel van leer tegen de kabinetsplannen om de stikstofuitstoot in Nederland de komende jaren flink terug te dringen. Ze trokken met hun trekkers richting Den Haag en zorgden ook elders in het land voor de nodige verkeersoverlast. De agrariërs vinden het onterecht dat ze als hoofdverantwoordelijken voor de ecologische verarming van het Nederlandse landschap worden aangewezen. Terecht of niet?

Nederlandse natuur staat er slecht voor

Om überhaupt een antwoord te kunnen formuleren op de bovenstaande vraag, is het allereerst belangrijk om te kijken of het echt zo slecht gaat met de Nederlandse natuur als vaak wordt aangenomen. Een blik op het recentste Living Planet Report, dat wordt gepubliceerd door het Wereld Natuur Fonds (WNF), gebaseerd is op cijfers van het CBS en opgesteld is in samenwerking met een tiental andere organisaties, leert ons dat het antwoord een volmondig ja is.

De populaties van diersoorten op het boerenland zijn sinds 1990 met gemiddeld bijna vijftig procent in omvang gedaald, een trend die overeenkomt met de ontwikkelingen in open natuurgebieden. Vooral in stikstofrijke heidegebieden op de hoge zandgronden in het oosten van het land daalde de omvang van populaties zelfs met zeventig procent. Niet vreemd dus dat vogels als het korhoen en de kempfaan inmiddels helemaal of nagenoeg uit ons land zijn verdwenen. In bossen is het beeld rooskleuriger; daar bleven de meeste dier- en plantenpopulaties stabiel. Hierdoor valt de algehele afname (gerekend over alle biotooptypen) gedurende de laatste dertig jaar nog enigszins mee.

De zwaarst getroffen groep zijn de insecten. Een Duits--Nederlandse studie uit 2018 analyseerde bijvoorbeeld gegevens die door Duitse entomologen over een periode van maar liefst 27 jaar op 63 locaties in 31 verschillende natuurgebieden zijn verzameld. De trieste conclusie luidt dat op alle onderzochte plekken een spectaculaire afname van

het aantal vliegende insecten zichtbaar is. De totale achteruitgang van deze groep diertjes bedroeg gedurende de periode 1989-2016 circa 75 procent.

Hoewel we in Nederland niet over dergelijke uitputtende gegevensbestanden beschikken, schetst een in 2018 verschenen, door experts van Wageningen University, EIS en de Vlinderstichting opgesteld rapport ook een somber beeld. Vooral de vlinders, bijen en hommels hebben het enorm zwaar in ons kikkerlandje. De auteurs van het rapport denken dan ook niet dat de situatie in Nederland heel veel anders is dan in de onderzochte Duitse natuurgebie-

Beekje met meerdere plantensoorten, een natuurlijk leefomgeving

den uit de '75-procentstudie': "De onderzochte natuurgebieden liggen in regio's met hetzelfde klimaat en dezelfde hoogteligging als Nederland en bestaan uit habitattypen die ook bij ons algemeen voorkomen, zoals heide en matig voedselrijk grasland. Hoewel exacte cijfers ontbreken, is er weinig reden om aan te nemen dat de grootte van de natuurgebieden en de intensiteit van de omliggende landbouwgebieden sterk verschillen van die in Nederland", aldus het rapport.

Vertekend beeld

Hoewel de afname van de algehele biodiversiteit sinds circa 1990 een beetje lijkt te vertragen, vertellen die relatief milde cijfers niet het hele verhaal. Het is namelijk zo dat de 'ecologische recessie' in ons land niet iets is van de laatste decennia. Dat we dit niet zien heeft te maken met het effect dat bekendstaat als 'glijdende normaliteit'. Als zaken betrekkelijk langzaam en ongezien verslechteren, is het lastig om te zien dat elk jaar gemiddeld iets slechter is dan het vorige. Het criterium voor wat normaal is verschuift dus in een nauwelijks waarneembaar tempo. Dit betekent dat we per generatie steeds meer gewend raken aan een toestand van ietsje minder. Huidige generaties weten niet hoe groen en soortenrijk het boerenland rond

Kleinschalig en rijk aan natuurwaarden, Roerdal, foto Frans Hendriks

pakweg 1900 nog was omdat ze het nooit hebben meegeemaakt. Hun referentiekader ligt dicht bij het heden, waardoor de sluimerende ecologische verarming groten-deels aan ze voorbij gaat. Het helikopterperspectief dat uitkijkt over meerdere decennia of eeuwen ontbreekt.

Intensieve landbouw

Het is inmiddels geen geheim meer dat de intensieve landbouw een significante bijdrage levert aan soortenverlies. Landbouwkundige intensivering gaat namelijk gepaard met een groot aantal drukfactoren. Denk aan vermesting, het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, veranderingen in de waterhuishouding, een afname van het aantal bloemen en voedselplanten, verdere versnippering van het landschap en het verdwijnen van kleine landschapselementen (houtwallen, rommelige overhoekjes, takkenbosjes, bloem- en kruidenrijke bermen, slootkanten) die dieren gebruiken om te jagen, zich voort te planten of te schuilen. De combinatie van minder goede microbiotopen en een hoge stikstofbelasting is dramatisch voor diverse dier- en plantensoorten.

Het is dan ook duidelijk dat we de teloorgang van de Nederlandse natuur alleen kunnen stoppen door het landbouwbeleid aan te passen aan de ecologische draagkracht van het landschap. Dat betekent soms ook stevige keuzes maken zoals de stikstofuitstoot inperken, het maaibeleid extensiveren, minder dierlijke producten exporteren en natuurgebieden vergroten en met elkaar verbinden. Dit zijn overigens wel keuzes die van twee kanten moeten komen. Er ligt niet alleen een taak voor de agrariër, maar zeker ook voor de overheid en consument. Die kunnen een natuurvriendelijker landbouwstelsel belonen en waarderen door milieukosten door te berekenen in productprijzen. Dat de kansen er zijn, blijkt uit een enquête die het dagblad Trouw in 2018 onder 2300 boeren uitvoerde. Een overweldigende meerderheid (tachtig procent) gaf aan bereid te zijn om over te stappen op een milieu en natuurvriendelijkere werkwijze als hiervoor de juiste randvoorwaarden worden geschapen. Door van twee kanten in te zetten op samenwerking in plaats van confrontatie kan er dus al veel worden bereikt.

'Biodiversiteit, een weerbarstige uitdaging'

April 2020 verschijnt het boek 'Biodiversiteit, een weerbarstige uitdaging', waarin de bescherming van de biodiversiteit in Nederland wordt onderzocht en nader geanalyseerd. Er wordt uiteengezet wat het begrip biodiversiteit inhoudt. Daarbij wordt aandacht besteed aan de in Nederland aanwezige biodiversiteit en de recente aantastingen ervan. Een interessant boek waarin analyse van meningsvorming invloed op beleid laat zien. Zo wordt de vraag gesteld of de teloorgang van de biodiversiteit een onafwendbaar verschijnsel is in Nederland. Voor het antwoord op die vraag wordt het beleid ten aanzien van de waterverontreiniging van 1850 tot op heden nader geanalyseerd. Daaruit blijkt dat er op dit terrein aanzienlijke vooruitgang is geboekt.

Vanuit die analyse wordt het beeld geschetst van de mogelijkheden om ook op andere terreinen resultaten te bereiken. De Programmatistische Aanpak Stikstof (PAS) met de recente uitspraak van de Raad van State worden hierbij in de beschouwing betrokken.

Auteur: Jan van der Straaten. Uitgeverij: Pictures Publishers, www.picturespublisher.nl, 288 pagina's. Bij voorintekening tot 1 april € 34,95.

De volledige boekbespreking vindt u op onze website onder het kopje 'Lezenswaardig'.

Aansluiting natuurgidsenopleiding op de praktijk

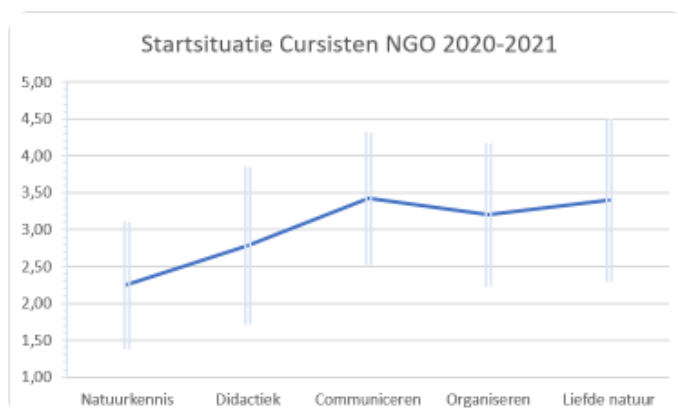
Door Sjoerd van der Schuit

De natuurgidsenopleiding 2020-2021 is in volle gang. Tijd om eens te filosoferen over hoe het nu verder gaat na de opleiding. Hoe gaan we in de regio Midden Limburg nu om met zo'n nieuwe lichting gidsen? Hoe zorgen we dat dit aanstormende talent ook een goede aansluiting krijgt op de praktijk? Deze vraag hebben de organisatoren van de Natuurgidsenopleiding 2020-2021 tot een van de doelen verheven! Bij ons houdt het niet op bij het diploma: wij willen ons ook inspannen om te zorgen dat de gidsen een goede aansluiting krijgen bij de afdelingen.

Daarom eerst maar eens de wensen van de cursisten geanalyseerd. Wat willen de bijna 30 cursisten bereiken met deze opleiding. Daarna kunnen we kijken hoe dit aansluit op de situatie bij de praktijk van de afdelingen in onze regio.

Startsituatie

De natuurgidsenopleiding leidt op tot het landelijk erkende diploma van natuurgids. Dat de meeste van de cursisten dan willen gaan gidsen zal niet verbazen. Bij de start van de opleiding vragen we hen om een Persoonlijk Groeiplan te maken. Hierin scoren ze wat hun huidige kennis en vaardigheid is op een aantal onderwerpen. De schaal loopt van 1 tot 5; 1 is "geen" en 5 is "goed" en 3 dus gemiddeld. In onderstaande grafiek is het resultaat opgenomen. De lijn geeft het gemiddelde. Per onderwerp is ook de spreiding aangegeven.

Het verbaast misschien niet maar is toch wel mooi om te zien dat de cursisten hoog scoren op Liefde voor de natuur. Op vrijwel hetzelfde niveau schatten ze ook hun kennis over communicatie in en ook het organisatietalent schatten de cursisten bovengemiddeld in.

Dit soort uitkomsten stemt mij echt tot tevredenheid. Hier komt een groep cursisten aan die kaderfuncties bij de afdelingen kunnen gaan vervullen. Ik geloof overigens wel dat dit een uitslag is die je kunt verwachten bij cursisten die ervoor kiezen om anderhalf jaar minstens 6 uur per week met een deze opleiding bezig te zijn.

Dat de inschatting van de natuurkennis laag is, verbaast eveneens niet. Het merendeel wil daar nu juist op focussen en ook bij het didactische deel vragen ze om extra scholing.

We kunnen concluderen dat de natuurgidsenopleiding in ieder geval goed aansluit op de vraag van de cursisten.

Aansluiting op de afdelingen

De volgende vraag is dan: hoe sluiten de wensen van de nieuwe gidsen aan op de mogelijkheden bij de afdelingen? In vrijwel alle afdelingen is een grote kennis van de natuur aanwezig. Specialisten op het gebied van vogels, planten, insecten, etc. zijn bij de verschillende werkgroepen in ruime mate aanwezig. We kunnen ervan overtuigd

zijn dat daar straks leergierige nieuwe leden aan de deur gaan kloppen. Natuurlijk krijgen ze veel kennis van de natuur mee tijdens de opleiding maar hoe meer je van de natuur leert, des te meer besef je eigenlijk hoeveel je niet weet! Waar de schoen mogelijk wringt, is hoe om te gaan met het managementtalent dat aan de deur klopt. Hoe zorg je er nu voor dat dat gepassioneerde talent niet wegloopt of teleurgesteld wordt in de mogelijkheden om zich te ontplooiën bij de afdelingen? De discussie in het Roermondse van 2018 staat me nog helder voor de geest. Daar verzuchtten enkele natuurgidsen uit de vorige opleiding: "Nu ben ik gids en heb ik niets te gidsen."

Vanuit mijn rol als coördinator van de NGO heb ik het geluk dat ik bij de andere afdelingen in de regio in de keuken mag kijken. Hoe gaan de afdelingen om met dit nieuwe talent?

In Helden worden de nieuwe gidsen meteen meegenomen met een gids bij de vele excursies die ze het jaar rond verzorgen. Zo krijgen ze meteen de vaardigheid in de praktijk mee. Ook in Steilrand en Meijel hanteren ze deze werkwijze. In Weert een soortgelijke constructie aangevuld met een maandelijks overleg van de gidsen waarbij afgestemd wordt wie welke activiteit meedoet.

Een eigen honk helpt natuurlijk bij zo'n proces. Helden, Weert, Meijel en Steilrand hebben zo'n plek waar de gidsen vaak maandelijks bijeenkomen.

Na de "verzuchting" van de gidsen uit Roermond is het bestuur op zoek gegaan en zijn gelukkig een aantal activiteiten gestart om de actieve leden te ondersteunen. Al voor het 3e jaar is er van oktober tot en met maart een natuurcafé in het Bezoekerscentrum Leudal waar samen met het Groen Hart gezellig gebabbeld wordt met een aantal korte presentaties tussendoor. Het programma is iets te vol voor afstemming over activiteiten maar de samenwerking ondersteun ik van harte.

En -hoera- sinds kort is er een eigen Roermonds honk in het Wijkgebouw Tegelarijveld. Of dat ook voor gidsen uit Maasgouw, Echt en Leudal ideaal is...? Maar laat ik positief blijven: dit is absoluut een hoopgevende stap. De frequentie van de bijeenkomsten mag omhoog en dan kunnen we daar afstemmen "wat we doen" en "wie" meedoet.

Een schone taak voor de coördinatoren van de werkgroepen om hun deuren open te zetten en het aanstormende talent te ondersteunen bij hun ontwikkeling binnen de afdeling. We gaan dan een mooie toekomst tegemoet in het Roermondse.

DE BUSJOP

eten en genieten

Reserveer via info@debusjop.nl of 0475-491139
Vraag naar de voorwaarden

HIGH FIVE

Naast het welbekende High Tea concept bieden wij nog vier extra varianten aan: High Beer, High Wine, High Kids en High Bob. Voor ieder wat wils en daarom kan deze High Five per gezelschap gecombineerd genuttigd worden.

LIMO BOB SERVICE

Een avond als een echte VIP behandeld worden? Dat kan!

Laat u gratis ophalen en thuisbrengen door onze LimoBob Service.

Een fijn vast gegeven:
ledere zondag

(zitting draillerig ongeacht het weer!)

live muziek
vanaf 14.00 uur!

Verwenbon

Met onze Verwenbon zit u altijd goed!
Het cadeau wordt u aangeboden met een exclusieve, unieke, collage van informatie die u nog nooit heeft gezien.

janWelters

autoservice

APK Keuringsstation
Moderne diagnose apparatuur
Grote- en kleine beurt
Onderhoudsbeurt alle merken
auto's en lichte bedrijfswagens

Schadereparatie en expertises
Kruit reparatie en vervanging
Bandenservice, alle merken
Opslag banden
Airco-specialist reinigen en diagnose

Edisonweg 5a - 6101 XJ Echt - Tel: 0475 48 13 65
www.autoservicejanwelters.nl
www.facebook.com/autoservicejanwelters

WEPA Nederland B.V.

Boutestraat 125 - 6071 JR Swalmen
Postbus 9013 - 6070 AA Swalmen

Telefoon 088-0183000

info@wepa.nl
www.wepa.nl

DÉ AUTO VOOR BUITEN

VOLVO Rutten

BOXMEER ROERMOND VENLO WEERT

AUTOBEDRIJFRUTTEN.NL

Koningssteen

Door Leo Koster

Op woensdag 4 maart 2020 rijd ik naar Koningssteen (natuurgebied bij Thorn, noot red.) om te kijken hoe hoog het Maaswater staat omdat ik een volgende zondag als 'MaasVerkenner' daar een excursie moet leiden met als thema de bever. Tot mijn verbazing is de slagboom verplaatst en wel een stuk naar voren.

Vlak voordat ik het gebied betreed hoor ik mijn eerste tjiftjaf van dit jaar. Direct na het klappoortje begint het modderige pad. Twee grote bonte spechten hebben onderling ruzie en dat laten ze duidelijk horen. Rechts van het pad een bloeiende kerspruim. Maar ik zie ook zeer goed belopen en brede beverwissels en ik ruik hier duidelijk een "ziekenhuisgeur". Het is de reuk van castoreum, het z.g. bevergeil, een uitscheidingsproduct van deze dieren waarmee ze hun vacht invetten. Nooit eerder heb ik deze geur zo goed geroken. Aan diverse boompjes is recentelijk door de bever geknaagd. Aan eiken hangen in slierten restanten van nesten van de eikenprocessierups.

Ik stap van het modderige pad af en wandel verder langs de rand van de Grote Hegge-plas. Een beetje kruip--door--sluip--door kom ik bij een grote takkenburcht van de bever. In de modder zie ik prenten van een ree. Daar in de buurt liggen afgebeten, witkleurige vleugelpennen van de knobbelswaan. Het werk van een vos. Merels, vinken, koolmezen, winterkoning en zanglijsters worden door mij gestoord. Op de plas futen, aalscholvers, waterhoen, wilde- en kuifeenden. Het waterpeil van de Grote Hegge-plas is flink gestegen. Ik jaag een haas op. Door water sprint deze snelle loper er vandoor. Klein hoefblad staat met haar gele bloemen en zonder bladeren te pronken. Klein afval wordt door mij meegenomen. Via de dijk wandel ik verder. Rondom de Oudeplas heeft de bever een ware kaalslag aangericht. Heel veel bomen liggen in het water. Ook in inlandse eiken heeft de bever zijn tanden gezet. Een flinke wind en ze liggen om. Op de Oudeplas onder meer wilde- en kuifeenden, aalscholvers, grauwe ganzen, meerkoeten en vijf nonnetjes (twee mannetjes en drie vrouwtjes).

Vanaf deze plas hoor ik ook even het hoge geluid van een ijsvogel. De hier liggende takkenburcht ligt geheel onder water. Ik heb goed gekeken of ik ergens een bever zou zien, maar helaas, ze worden verdreven uit hun burchten door het hoge water. Maar waar houden zij zich dan op?

Een auto van Natuurmonumenten met drie personen komt over de dijk aangereden. Ze gaan de gallowayrunderen en konikpaarden tellen en inspecteren. Ze hebben hooi bij zich. Door te brullen als een galloway hopen ze dat de dieren komen zodat het tellen gemakkelijker wordt en het lukt inderdaad. In totaal 54 gallowayrunderen waaronder twee kalveren zonder oormerk. De ijzeren kraal is al geplaatst. Binnenkort zullen de kalfjes voorzien worden van een geelkleurig oormerk.

Op de Engel tussen konikspaarden en blauwe reigers zie ik zeker drie grote zilverreigers. Ik kan vanwege de hoge

waterstand niet om de Oudeplas heen. Ik wandel terug en ga dan links door de grote wei naar het boscomplex. Groene spechten "lachen" me uit. Ze worden ook wel het 'maarts veulen' genoemd. De havik begint te kekkeren. In het boscomplex ontdek ik ook de horst van deze snelle roofvogel. Door de zware rukwinden van de laatste tijd zijn hier veel bomen ontworteld. In sommige wortelkluiten zie ik stukken mijnsteen. Een sprong van vier reeën verlaat het natte boscomplex. Een groep kramsvogels verlaat de top van een boom. Via de grote wei kom ik bij grenspaal 127. Als ik naar links zou gaan kom ik bij grenspaal 126 en dat is het meest noordoostelijke puntje van België. Het hoge water van de Kessenichplas klotst tegen de dijk. Rondwandelen over Belgisch gebied is er nu niet bij.

Ik wandel terug over het erg modderige grindpad. Links, bij grenspaal 128, een betonnen paal met de inscriptie B. W.B. erop (Beperkt Winter Bed). Dan, links van het pad, een opvliegende, bruinkleurige en stompe steltloper. Het is onze grootste snipachtige met korte poten. Een hout-snip die bijna geluidloos wegvliegt. Deze snip had ik in het boscomplex verwacht en is altijd een prachtige waarneming. Links in de top van een boom het met veel bladeren gebouwde nest van de eekhoorn. Een beetje bijzonder omdat hier geen naaldbomen staan. Tevreden zoek ik mijn auto op en met mooie waarnemingen in mijn hoofd rijd ik terug naar Maasniel.

Beide foto's zijn inzendingen Groene Camera Trofee

Activiteitenkalenders april - juli 2020

LET OP: Alle activiteiten onder voorbehoud! Kijk op de website www.ivnroermond.nl voor actuele gegevens.

Jaarprogramma algemeen

Zaterdag 4 april

Schone Maas actie – Buggenum

Aanvang: 9.00 uur. Duur: 3 uur

Verzamelpunt: Picknickplaats hoek Dorpsstraat en Groeneweg, Buggenum

Zaterdag 11 april

Excursie en hondenwandeling langs de Roer

Aanvang: 9.00 uur. Duur: 2,5 uur

Startpunt: Kasteeltje Hattum, Maastrichterweg 25, Roermond

Gids: Els Korsten

Zaterdag 18 april

Excursie Roerdal

Aanvang: 10.00 uur

Startpunt: Kapel in 't Zand, Parklaan 1 Roermond

Gids: Wilbert Dekker

Inzending Groene Camera Trofee 2013

Zondag 19 april

Excursie voorjaarsflora Elsloo

Aanvang: 13.00 uur. Duur: 3 uur

Startpunt: kasteel Elsloo, Maasberg 1, Elsloo

Gidsen: Hermien Hendriks en René Horsten

Optie: Carpoolen 12.15 uur vanaf Kasteeltje Hattum, Maastrichterweg 31, Roermond

Zondag 19 april

Jeugdtocht lente

Aanvang: 10.00 uur

Startpunt: Rijstal Venhof, Venhofweg 2, Herkenbosch

Gidsen: Rikie Verhagen en Eef Schoffelen

Zondag 26 april

Schone Maas actie – Hanssummerweerd/Asselt.

Aanvang: 9.00 uur. Duur: 3 uur

Verzamelpunt: picknick/parkeerplaats hoek Vissersweg/ Eind, Asselt/Swalmen

Zaterdag 2 mei

Workshop (smartphone)fotografie

Aanvang: 10:00 uur. Eindtijd: ± 16:00 uur

Locatie: bezoekerscentrum Leudal, Roggelseweg 58, 6081 NP Haelen

Cursusleiding: Ruud Snijders, Yves Monod de Froideville

Kosten: €10

Aanmelden verplicht: ruud.snijders@ivnroermond.nl

Zondag 3 mei

Vogelexcursie Hageven, Neerpelt

Aanvang: 7.30 uur

Startpunt: Parkeerplaats Bezoekerscentrum

Tussenstraat 10, Neerpelt

Gids: Meinse van der Velde

Zondag 10 mei

Excursie Hoosde en deels Linnerveld

Aanvang: 14.00 uur. Duur 2,5 uur

Startpunt: Parkeerplaats basiliek St.Odilienberg,

Kerkplein 15, 6077 AA Sint Odiliënberg

Gidsen: Marijke Stokking en Peter Kessing

Zaterdag 16 mei

Excursie langs de vijvers van Roermond in het kader van Natuurlijk Roermond

Aanvang: 10.00 uur

Startpunt: Jo Gerrishal, Achilleslaan 2A Roermond.

Gids: Wilbert Dekker

Zaterdag 16 mei en zondag 17 mei

Kruidenwandeling in het kader van Natuurlijk Roermond.

Aanvang: 14.00 uur

Startpunt: Kasteeltje Hattum, Maastrichterweg 25 Roermond

Gids: Marijke Stokking

Zondag 24 mei

Excursie Struinen door Het Haeselaarsbroek Pey–Echt,

Aanvang: 10.00 uur

Startpunt: komend vanuit Echt richting Koningsbosch, bij 1e rotonde rechtsaf Bos en Broek weg, na 2 km bij het hekje rechts.

Gidsen: Rikie Verhagen en Eef Schoffelen

Zondag 24 mei

Voorjaarswandeling voor blinden en slechtzienden

Aanvang: 14:00 uur. Duur: 2,5 uur

Startpunt: Stadsweide, Mijnheerkens 1, Roermond

Aanmelden verplicht:

Sjoerd.van.der.Schuit@IVNroermond

Beleef de natuur

Maandag 1 juni

Jeugdtocht Zomer op de Beegderheide
Aanvang: 10.00 uur
Startpunt : zie www.ivnroermond.nl
Gidsen: Rikie Verhagen en Eef Schoffelen

Donderdag 4 juni

Excursie in samenwerking met NHGL
Aanvang: 19.00 uur. Duur: max. 2,5 uur
Startpunt bij pontje voetveer Rijkelse Bemden.
Vanaf centrum Rijkel de weg Rijkel volgen tot aan pontje.
Borden "voet en fietsveer Rijkel" volgen.
Gids: Math de Ponti van NHGL
Aan deze excursie zijn geen kosten verbonden.

Zondag 7 juni

Cultuur-Historische wandeling
Aanvang: 14.00 uur. Duur: 2 uur
Startpunt: parkeerplaats t.o. Hotel St. Ludwig,
Station 22, 6063 NP Vlodrop
Gids: Frans Hendrixx

Zondag 14 juni

Slootjesdag in samenwerking met GHL
Aanvang: 11.00 uur. Einde: 15:00 uur
Startpunt: Bezoekers Centrum Leudal,
Roggelseweg 58, Haelen.
Leiding: Ron van Pol

Zondag 21 juni

Excursie van kasteel Hillenraedt naar Bisschopskamp
Aanvang 10:00 uur. Duur: 2 uur
Startpunt: kasteel Hillenraedt, parkeren in de berm van
de Hillenraederlaan te Swalmen
Gidsen : Marcel en Marion Buurman

Zondag 28 juni

Dagwandeling Tussen Beesel en Rijkel (14km)
Aanvang: 10.00 uur
Startpunt: Markt te Beesel, Raadhuisplein Beesel
Gidsen: Michiel Stemkens en Leo Koster

Zondag 19 juli

Excursie/wandeling Van Basiliëk naar Bergerbos
Aanvang: 14.00 uur. Duur: 3 uur
Startpunt: Kerkplein 15, 6077 AA St.Odilienberg
Gids: Leo Koster

Vogelwerkgroep

Zondag 5 april

De Kwegt, De Banen, Schoorkuilen
Aanvang: 7.30 uur Parkeerplaats Kwegt/Houtsberg,
Nederweert

Zondag 3 mei

Hageven, Neerpelt
Aanvang: 7.30 uur Parkeerplaats Bezoekerscentrum,
Tussenstraat 10, Neerpelt

Zondag 7 juni

Elmpterbruch
Aanvang: 7.00 uur P-plaats Fischverkauf,
Kamerickshof, Brüggem

Plantenwerkgroep

Zaterdag 18 april

Rijkelse Bemden
9.00 uur, parkeerplaats voor voetveer
Nabij huis Rijkel 46, 5954 NK Beesel

Vrijdag 15 mei

Stadsweide Roermond
19.00 uur, parkeren: Mijnheerkens 1,
6041 AT Roermond

Vrijdag 19 juni

Ternaaien orchideeën/composieten
19.00 uur, Rue du Garage, Eben Emael
Parkeren: net na de brug over het Albertkanaal
Carpoolen Kasteeltje Hattem 18.00 uur
Maastrichterweg 25, 6041 NZ Roermond

Vrijdag 17 juli

Meers, Grensmaas
19.00 uur, parkeren: Kloosterstraat t.o. nr. 20, Meers
Carpoolen Kasteeltje Hattem 18.30 uur

De Speurneuzen

**Zaterdag 11 april, 9 mei (leden en niet-leden)
en 13 juni (alleen voor leden)
van 13.30 uur tot 16.15 uur**

Plaats: café-restaurant De Busjop, Busschopsweg 9,
6093 AA Heythuysen. Tel. 0475-491139.

Vooraf aanmelden voor niet-leden verplicht:
speurneuzen@ivnroermond.nl

Inspiratie nodig over duurzaamheid?

Door Janne Opmeer

IVN draagt steentje bij via uitgave van Kalender Natuur en Duurzaamheid en promoot on-line-groep Samen Duurzaam op OnsIVN. En in Roermond gaat de (on-line) gemeenschap "De Omwentelaars" van start.

Een duurzaam jaar:

IVN-kalender Natuur & Duurzaamheid

De afgelopen periode is binnen IVN veel gaande rond het thema duurzaamheid. Eind 2019 lanceerde het landelijk bureau de Kalender Natuur en Duurzaamheid, met als moto: "Een duurzaam jaar". De afdelingen zijn hierover geïnformeerd. Deze verjaardagskalender is tot stand gekomen met de inbreng van IVN-leden. Alle leden mochten foto's insturen over zaken die naar hun idee te maken hadden met duurzaamheid. Met een selectie van deze foto's is de kalender samengesteld, waarbij per maand een duurzaamheidsthema centraal staat. De volgende thema's komen aan de orde: Klimaatontwrichting, Energie, Vergroening, Voedsel, Biodiversiteit, Waterkwaliteit, Kleding, Circulair Denken, Zwerfafval, Bodemdieren, Consumptie, Mobiliteit.

Per maandthema staan op de kalender een 3-tal uitdagingen opgenomen waarmee je als "lezer" aan de slag kunt. Dit betreffen uitdagingen voor je zelf, je werkomgeving en je eigen omgeving. Heb je belangstelling om de kalender aan te schaffen (er komt een herdruk) dan kan dat via: <https://www.ivn.nl/duurzaamheid/bestellen-ivn--duurzaamheidskalender>. Ook leuk om iemand cadeau te doen. Kun je meteen zorgen door je eigen verjaardag er alvast op te noteren, dat de ontvanger die niet meer kan vergeten.

Duurzaamheidsambassadeurs actief op onlinegroep "Samen Duurzaam" op OnsIVN

Gekoppeld aan de kalender, volgde een oproep voor leden die actief wilden worden als duurzaamheidsambassadeur gekoppeld aan één van de duurzaamheidsthema's via de onlinegroep "Samen Duurzaam" op OnsIVN. Ik heb me daarvoor laten strikken en ben in de maand februari online actief geweest als duurzaamheidsambassadeur voor het thema Energie.

De energie-uitdagingen die ik begin februari onder de aandacht van "Samen Duurzaam" heb gebracht waren:

- Bespaar op je verwarming en dus op je energierekening

- Organiseer een warmetruiendag op je werk
 - Zet tijdens afdelingsactiviteiten de thermostaat omlaag
- Mijn taak was tips te geven hoe aan de slag te gaan met deze uitdagingen en de online-discussie hierover gang te brengen. Halverwege de maand mocht ik nog een persoonlijke energie-uitdaging toevoegen. Ik koos voor: 'Probeer (gedurende 6 weken) je aantal wekelijkse wasbeurten te halveren'

Natuurlijk gaf ik daar de nodige tips voor en ontving ook als reactie daarop op het forum de nodige nuttige aanvullende tips. Nieuwsgierig geworden? Meld je dan via OnsIVN aan bij de groep "Samen Duurzaam". Het kost je niets en je kunt er altijd wat wijzer van worden.

De Omwentelaars van start

Tenslotte vond op 5 maart jl. tijdens een drukbezochte avondbijeenkomst in de Graasj in Roermond de lancering plaats van "de Omwentelaars". Ter introductie hier een korte tekst van hun website:

'De Omwentelaars zijn mensen die zich inzetten voor de duurzame samenleving en een goede kwaliteit van de leefomgeving.

In Nederland zijn veel mensen op de een of andere manier bezig met duurzame ontwikkeling, kwaliteit van de leefomgeving en woonbaarheid. Echt zichtbaar en vindbaar zijn ze niet. Elkaar vinden gebeurt te weinig. De Omwentelaars willen dat veranderen. Door voorbeelden te laten zien van wat mensen al doen ze met elkaar in contact te brengen. Door te inspireren om zelf aan de slag te gaan. Door mensen in het zonnetje te zetten, die al aan de slag zijn. Aan de slag dus met duurzaamheid: niet vanuit het negatieve, maar vanuit het positieve en creatieve.

Voor wie zijn we?

Voor jou! Of je grote of kleine stappen zet in een duurzaam leven maakt niets uit. We willen elkaar inspireren en ontmoeten. Of je nu geïnteresseerd bent vanuit het bedrijfsleven, organisatie of gewoon zelf interesse hebt in onze grootste uitdaging van de eeuw.

Doe mee!

Meld je aan en vul je profiel aan met informatie over wat je doet en hoe je dat doet. Maak deel uit van ons netwerk en ga met ons en anderen de uitdaging van de duurzame samenleving aan. Deel je ervaringen en je nieuws.

Je bent altijd welkom tijdens de impactgesprekken, daarvoor hoef je geen Omwentelaar te zijn.'

Ik voel me hierdoor aangesproken en ga me zeker aanmelden als Omwentelaar. Wil jij ook meer weten over dit positieve initiatief in onze regio, opgestart door Floris Mokveld, Trees van de Schoot en Janneke Postulart? Kijk dan op de website: <https://deomwentelaars.nl/>

In honderd jaar niet waargenomen

Door Paul Lormans

Ik hoor het Peter Keijzer nog zeggen: 'Volgens mij zit er niks in', de verzamelfles met water tegen het licht houdend. En inderdaad, ook ik zag niets bewegen in het troebele water. Althans voor het blote oog. Uit ervaring weet ik dat een aanvankelijk 'dood monster' toch leven bevat. Onderzoek met optisch gereedschap moet uitsluitsel geven. Het is altijd weer spannend de tijd tussen vangen en onderzoeken, wat zit erin? Heel klein kriebelig grut, daar zijn wij leden van de Macrofaunawerkgroep stapelgek op. Zeker wanneer de vangst, zoals in ons geval, uit een beekje komt. In stromend water vind je minder soorten dan in stilstaand water maar wat erin zit kan heel uitzonderlijk zijn. Lees maar eens verder.

Met toeters en bellen hangen de leden van de Macrofaunawerkgroep boven de waterbakken. Ze zorgen voor dé extra ogen en garanderen dat ons niets ontgaat. Het gezegde: twee paar ogen zien meer als één, gaat hier zeker op. Het was Cees Koopman die ons op een heel klein wezen attendeerde.

'Ik zie een soortement van enveloppe waar een koppie uit steekt.' Of ik wist wat dit was? Het enveloppe met koppie was ocharm niet groter dan 4 mm. 'Waarschijnlijk een larve van een watervlinder die een huisje bouwt van eendenkroosblaadjes.' Een te snelle tenaamstelling naar later zou blijken.

Ter controle werd de determinatie van het diertje op locatie De Busjop nog eens dunnetjes overgedaan onder 'toezicht' van blonde rakkers (geestverruimend?) We wilden 100% zekerheid hebben. Bij een juiste vergroting zagen we door het deels transparant kokertje een diertje met een wel zeer opmerkelijke vorm. De achterlijfsegmenten waren gelobd gelijk een balg van een treksak. Daarnaast op iedere lob een druppelvormig aanhangsel. Dit moest iets zeer aparts zijn. Internet gaf weinig tot geen resultaat. Totdat een artikel met foto onze aandacht trok. Op de foto was een diertje te zien wat sprekend leek op ons gevangen exemplaar. De kop: 'In honderd jaar niet waargenomen', gaf aan dat we misschien iets aparts gevangen hadden?

'Ithytrichia met koker', foto Paul Lormans

'Ithytrichia zonder koker', foto Willem Kramer

Harry Tolkamp, dé specialist op dit gebied, gaf de doorslag. Inderdaad iets zeldzaams. Het betrof een kokerjufferlarve met de naam *Ithytrichia lamellaris*. Leeft in een omhulsel gemaakt van spinseldraadjes om het weke achterlijf te beschermen. De koker in de naam kokerjuffer is trouwens misleidend omdat het omhulsel niet rond maar vlak is. De vlekjes op het kokertje worden waarschijnlijk veroorzaakt door schimmels of bacteriën (zie foto). Het kokertje heeft aan beide uiteinden een opening om een waterstroom mogelijk te maken zodat het beestje via de huid zuurstof op kan nemen. De gelobde achterlijfsegmenten vergroot het huidoppervlak voor maximaal zuurstofcontact. En of dat niet voldoende is zie je ook nog eens op ieder lob een uitwas van een kieuw. Perfectie in notendop.

De larve had voor ons nog meer in petto. Het meetorsen van het huisje (de envelop van Cees) kan een probleem opleveren wanneer de larve op zijn weg obstakels tegenkomt. Erdoorheen laveren met zijn huis is onmogelijk. Hoe op te lossen? Simpel, de larve draait zich om in het kokertje en vervolgt zijn weg in tegenovergestelde richting. De *Ithytrichia* wordt in Nederland niet aangetroffen. Alleen op sommige plekken in Limburg. Daar komt de kokerjuffer niet zeldzaam voor. Zijn aanwezigheid staat voor schoon en zuurstofrijk water.

De kop, 'In honderd jaar niet waargenomen', dekt dus niet helemaal de lading, maar dit doet niets af dat we iets bijzonders hebben waargenomen.

'Volgens mij zit er niks in'? Ik hoor het Peter nog zeggen.

Is uw interesse gewekt?

Neem contact op met de werkgroep door een email te sturen aan macrofauna@ivnroermond.nl

Foto-expositie: De Maas, natuurlijk

Door Leo Koster

In de vorige editie van Het Schrijvertje stond een artikelje met de titel 'De Maas, natuurlijk. Een ode aan Jan Theunissen'. Een vooraankondiging van een expositie van foto's van leden van de IVN-fotowerkgroep in Oolderhof.

In 2018 kreeg de IVN-fotowerkgroep van de eigenaar van de Oolderhof, de heer Jan Theunissen, toestemming om te exposeren. Jan Theunissen, een groot natuurliefhebber en 'eine jong van moder Maas' nam in 1990 het restaurant, een oude verbouwde boerderij uit 1913, over van zijn vader. Jan Theunissen is helaas op 10 januari 2019 op 61-jarige leeftijd overleden.

Op 2 februari 2019 is de werkgroep gestart in onder meer de Ooldergreend. De werkgroep heeft geprobeerd om een jaar lang de verschillende facetten van de natuur op en rond de Maas in beeld te brengen. Een kleine selectie van schitterende foto's, 23 stuks met een korte uitleg door een achttal fotografen, was tot en met 1 maart 2020 te bewonderen in Oolderhof te Herten.

Op woensdag 26 februari 2020 heb ik mijn vrouw uitgenodigd voor een kopje koffie in Oolderhof.

De eerste foto die we bewonderen is die van Ruud Snijders. Water met een laan met zowel geknotte als doorgegroeide wilgen met de titel 'Natte oksels'. Een andere prachtige foto van hem laat 5 achter elkaar vliegende grauwe ganzen zien met de titel 'Achterop' en dan de foto van een gallowaykalf met die prachtige donkere ogen met als titel 'Wat mot je!'.

Willemiek van Deutekom heeft schitterend de Stadsweide met 'Zonovergoten wolken' gefotografeerd alsmede '– Boomkruinen en hoog water' bij de Lus van Linne.

John Roemen toont een grote zilverreiger, de kleine parelmoervlinder op een knop van een distel en het mannetje van de citroenvlinder op distelknoppen.

Maurice Smeets heeft heel fraai een sprinkhaan 'In het groen' vastgelegd en kunstig een schermbloem 'afgeschermd' en aan de Neerbeek te Neer toont hij heel prachtig de grote ogen van de blauwe breedscheenjuffer op een bloemknop.

Alle foto's zijn opgehangen langs de wanden van een doorgaande gang, de foto's in dezelfde lijsten met rond de foto een passe-partout.

Yves Monod de Froideville heeft de witkleurige, gewone kameleonspin prachtig gefotografeerd. Deze spin kan van kleur veranderen. Verder een schitterende foto van een zweefvlieg in de vlucht en een foto van een koppeltje zwarte zwanen in de Stadsweide. Hun halzen zijn fraai gebogen en bij de linkervogel zijn in de vleugel witte handpennen zichtbaar.

Op 8 februari 2020 vond ik in het natuurgebied Isabella-greend een blauwkleurige halsring met de inscriptie 00A3, lengte 8 en de diameter 5 cm. Navraag leerde dat de ring toebehoorde aan een vrouwelijke zwarte zwaan, ringdatum 29 december 2010 bij Hatendoer (Roermond). Haar metalen pootring had als kenmerk NLA-9009517. De laatste terugmelding dateerde van 5 februari 2019. Vele waarnemers geven het halsringnummer door aan het Vogel-trekstation te Wageningen. Van dit station kreeg ik een overzicht waar deze zwaan zich zoal had opgehouden. Deze zwaan bleef Roermond en omgeving erg trouw. Van 13 t/m 15 december 2015 hield ze zich echter op in de omgeving van Gennep, in het dal van de Niers.

Paul Monod de Froideville toont een foto van hoogwater bij de stuw te Linne en een foto van de skyline van Roermond alsmede 'Het onheilspellende licht boven jachthaven' in De Weerd.

Fenny Gaastra toont de fraaie bloedrode heidelibel bij de Gerelingsplas, galloways in de mist in de Ooldergreend en in Osen knobbelswanen bij zonsopgang waarbij het silhouet prachtig afsteekt in het water.

Peter Keijzer toont een foto van het onstuimige water bij de stuw van Roermond en een foto van het hoogwater van maart 2019 te Asselt. Ook hier zijn de silhouetten prachtig in het water waar te nemen en ook van hem is de grauwe vleesvlieg op een bloem, gefotografeerd te Neer.

Ik ben blij dat ik de goed verzorgde foto-expositie in Oolderhof aan de Broekstraat 35 te Herten heb bekeken. Mijn complimenten voor het getoonde werk. Heeft u interesse in het werk van de fotowerkgroep mail dan naar: fotowerkgroep@ivnroermond.nl

Hoe IVN de aantrekkingskracht dient te vergroten voor jongeren

Als wij om ons heen kijken in onze IVN-organisatie zien we veel vertrouwde gezichten. Vrijwilligers die al langere tijd meedraaien en de vele activiteiten dragen. We zien ook dat hiertoe weinig jongeren behoren; een bekend gegeven in het vrijwilligerswerk. Dit gegeven is ook gesignaleerd en opgepakt door IVN-Nederland en in ons geval door de IVN-beroepsorganisatie. Onder leiding van Cindy Nordhausen (IVN-Zuid) is er in september 2019 een z.g. 'traineeship' gestart met als doel het opzetten van een 'IVN jongerendenktank'.

Meer concreet: een groep van elf jongeren is toen gestart met een project om voor het IVN een toekomstbestendig, modern en lokaal vrijwilligersbeleid te voeren.

Na een start in Amersfoort hebben zij 5 maanden workshops gevolgd, interviews afgenomen, scholen bezocht en enquêtes gehouden als basis voor het onderzoek naar een te volgen strategie voor IVN om jongeren bij de organisatie te betrekken.

De jongeren die aan het project konden deelnemen:

- waren tussen de 16 en 30 jaar oud,
- moesten interesse hebben in groen, natuur en/of duurzaamheid,
- moesten beschikbaar zijn in de periode van 9 september 2019 – 1 februari 2020 en
- moesten leergierig en nieuwsgierig zijn.

De deelnemende jongeren kregen toegang tot de landelijke en plaatselijke IVN-organisatie, tot landelijke en lokale trainingen en workshops gerelateerd aan het project. Zij werden professioneel begeleid door een projectleider en een mentor en kregen een vergoeding van € 240,- en reiskostenvergoeding.

Het project is 29 januari j.l. afgesloten met het aanbieden van een 'Aanbevelingsplan' met als ondertitel 'Het samenbrengen van jong en oud: hoe IVN de aantrekkingskracht dient te vergroten voor jongeren'. Dit aanbevelingsplan, met alle analyses die eraan ten grondslag liggen, kunt u in z'n geheel lezen op de site van IVN Roermond e.o.: <https://www.ivn.nl/afdeling/roermond-eo>. Interessant materiaal voor ieder van ons die binnen onze club actief is en een voorspoedige toekomst aan het hart gaat. Daarom wij willen hier alvast integraal de conclusies en de aanbevelingen van het project weergeven om de tongen al wat los te maken.

Conclusie

De analyses bieden een indicatie voor de te volgen strategie door IVN bij het werven van jongeren. Communicatie en exposure vormen een belangrijke factor binnen deze strategie. Instagram is het socialmediakanaal met de grootste relatieve stijging (33%) in een tijdsperiode van 4 maanden. Studenten geven aan dat Instagram een geschikt middel is om bekend te raken met de opties voor vrijwilligerswerk. Het grote aantal volgers op Facebook (23.493) toont aan dat IVN dit socialmediakanaal actief dient te blijven gebruiken om een groot bereik te realiseren, zelfs als het niet direct door jongeren wordt opgemerkt. Het gebrek aan capaciteit en expertise bij vrijwilligers om social media optimaal in te zetten, vormt echter een bedreiging voor het mogelijke effect van socialmedia. Dit is mogelijk de oorzaak voor het beperkte aantal vrijwilligers dat zich momenteel via (of mede door) socialmedia aansluit bij IVN.

De studenten noemen de website als een belangrijk middel om bekend te raken met vrijwilligerswerk. De kwalitatieve analyse toont echter aan dat de gebruiksvriendelijkheid van de website, specifiek het aanmelden voor activiteiten, verbeterd kan wor-

Foto Ruud Snijders

den. Het bieden van een duidelijk overzicht van de activiteiten in de regio (of per afdeling) dient het uitgangspunt te zijn. Een aanzienlijk aandeel van de scholieren en studenten geeft aan het plezier van vrijwilligerswerk in te zien. Het blijkt alleen dat jongeren zich niet snel (structureel) verbinden aan een vereniging of organisatie. De frequentie van het aantal uren per maand dat een student aan vrijwilligerswerk wenst te besteden, verschilt echter sterk van de inzet van de huidige (voornamelijk oudere) vrijwilligers bij IVN. De vrijwilligers bij IVN beamen dat de tijdsprioriteit een uitdaging vormt bij het werven van jongeren. Studenten vermelden het liefst structureel maandelijks aan een activiteit mee te willen doen óf hulp te bieden bij 'pop-up' vrijwilligersacties. Het kennis laten maken met de organisatie en specifieke activiteiten is een genoemde actie om het enthousiasme onder jongeren te vergroten, hetgeen moge-

lijk een bepaalde bekendheid en binding creëert (mede vanwege de rol van familie en vrienden bij de aanzet tot het doen van vrijwilligerswerk). Een 'pop-up' vrijwilligersactie biedt mogelijk uitkomst, alhoewel er verdeeldheid onder de vrijwilligers heerst over de bereidheid om 'pop-up' vrijwilligersacties op te zetten.

De natuur is een thema dat leeft onder scholieren en studenten. Een grote meerderheid van de studenten spreekt een voorkeur uit om activiteiten gericht op natuurbeheer uit te voeren. Educatie en opruimacties wordt in mindere mate genoemd. Het benoemen van voordelen (e.g. CV, persoonlijke ontwikkeling, sociale activiteit, maatschappelijke impact, etc.) dient inzichtelijk gemaakt te worden om vrijwilligerswerk aantrekkelijk te maken voor studenten.

ZAAL ***'t LEUKE*** CAFÉ

Leukenstraat 6, 6099 AR Beegden
www.leukebeegden.nl

Uw adres voor:

- Verenigingen
- Vergaderingen / bijeenkomsten
- Voorlichting / werving / opleiding
- Cursussen
- Recepties
- Koffietafels
- Bruiloften
- Feesten & partijen

Foto Rooijmans

www.fotorooijmans.nl

Markt 10 - 6021CD - Budel
tel. 0495-494890
h.rooijmans1@chello.nl

"Met 35 jaar ervaring in fotografie kunnen wij uiteraard een schat aan informatie en adviezen verstrekken, waardoor goede resultaten meteen haalbaar zijn."

Al jaren zijn wij het adres voor Swarovski verrekijkers, spottingscopes en toebehoren.

Met gedegen advies en eindeloos geduld staan we u terzijde in uw keuze voor het juiste Swarovski product.

Een product dat beschouwd mag worden als de "Rolls Royce" onder de optiek. De "Swarovision" bijvoorbeeld wordt op 140 punten op kwaliteit gecontroleerd. Daardoor ontstaat een product waarop met een gerust hart 10 jaar garantie wordt gegeven.

SWAROVSKI OPTIK DIGISCOPING

Dankzij de DCB II, TLS-APO en iPhone adapter gaat de fascinerende wereld van SUPER-TELE-FOTOGRAFIE voor u open.

Met gemak haalt u het moeizaam te benaderen dier 40...50...60 maal dichterbij. Vogels en wild fotograferen was nog nooit zo gemakkelijk!

Het assortiment van Swarovski omvat meer dan 30 kijkers en telescopen.

Aanbevelingen

De wijze hoe IVN jongeren dient aan te trekken (en of dit nodig is) om de ontstane 'scheve' demografische samenstelling van de vrijwilligers binnen de organisatie te herstellen, is een vraagstuk dat alleen in samenspraak met vrijwilligers, scholieren en studenten opgelost kan worden. Met de uitgevoerde analyses, zowel intern als extern, is getracht de 'geluiden' van verschillende partijen samen te brengen en te komen tot een onafhankelijke conclusie. Voorliggend aanbevelingsrapport dient te fungeren als een eerste indicatie over een nieuw te volgen strategie voor IVN om jongeren bij de organisatie te betrekken.

De exposure van IVN en het aanbod van vrijwilligersactiviteiten vormen samen de oplossing om de betrokkenheid van jongeren bij de organisatie te vergroten. Uit de conclusie komt sterk naar voren dat social media en de websitekanalen van groot belang zijn vanwege het bereik. De inzet op social media moet om deze reden structureel voort gezet worden, al niet uitgebreid worden. De organisatie dient de externe inhuur van social media experts (of een interne inzet op een toename van marketing experts bij de professionele tak) sterk te overwegen vanwege het gebrek aan capaciteit of expertise bij de vrijwilligers. Het is ook een mogelijkheid om een workshop 'socialmedia' te organiseren om vrijwilligers 'bij te spijkeren' en enthousiast te maken over dit onderwerp. De (grote) aanwezigheid van jongeren op specifieke locaties vormt een stimulans om fysieke marketing niet uit te sluiten. Een samenwerkingsverband met scholen gericht op het milieu (e.g. Citaverde) is een optie om extra 'reclame' te maken voor IVN. Folders of posters kunnen verspreid worden bij relevante onderwijsinstellingen en uitzendbureaus (gericht op vrijwilligerswerk).

Het is van belang om in een advertentie (of bericht op social media) een aantal zaken te benadrukken, zijnde:

- Een concrete omschrijving van het vrijwilligerswerk;

- De frequentie van de activiteit (eenmalig, wekelijks, maandelijks, etc.);
- De voordelen en bijkomende gevolgen van het vrijwilligerswerk;
- Het benoemen van de 'match' tussen het soort persoon en activiteit;
- De impact van de activiteit.

De website dient overzichtelijker ingericht te worden (denk aan een lijst met vrijwilligersactiviteit, omschrijving, beeldmateriaal, duur, maximumaantal personen, tijd en plaats). Het is van belang om de aanmelding voor een activiteit gebruiksvriendelijker op te zetten. Een concrete 'aanmeldknop' bij iedere activiteit (met alleen de benodigde gegevens, zoals naam, e-mail en activiteit) zet aan om je op te geven.

De analyse toont tot slot een aanbeveling dat enige uitdaging vormt. Het advies is om de inzet op 'pop-up' vrijwilligersacties te intensiveren, omdat een vrijwilliger spontaan kan besluiten deel te nemen (c.q. laagdrempelig) met als voornaamste reden dat de activiteit eenmalig is en er geen directe verplichting aan verbonden zit. Het bieden van 'brainstormsessies', workshops en trainingen om 'pop-up' vrijwilligersacties op te zetten en te managen zijn nodig om dit te daadwerkelijk te realiseren.

Foto Ruud Snijders

Opleiding schoolgidsen

IVN zoekt mensen met liefde en enthousiasme voor de natuur die dit graag willen delen met kinderen. De natuur is het beste leslokaal. Een plek waar kinderen alle ruimte krijgen om spelenderwijs de wereld te ontdekken, er te leren en te groeien. In de nationale parken De Maasduinen, De Meinweg en De Groote Peel zijn diverse natuurbelevingsprogramma's voor het basisonderwijs. Tussen 6 mei en 8 juni wordt er een 6-daagse opleiding tot schoolgids aangeboden. Daarna kan men in één of meerdere parken met het basisonderwijs de natuur in. Op 17, 19 en 24 maart waren er informatieavonden voor geïnteresseerden.

Op www.ivn.nl/schoolgidsen2020 staat meer informatie en een link naar het aanmeldformulier.

De cursus

Een schoolgids hoeft geen wandelende natuurencyclopedie te zijn, geboid zijn door de natuur en dit op een enthousiaste manier over kunnen brengen is minstens zo belangrijk. De schoolgidsen in spé leren hoe zij basisschoolkinderen het beste kunnen begeleiden in de natuur

en maken kennis met de flora, fauna en geschiedenis van de drie nationale parken. De cursus wordt gegeven door ervaren schoolgidsen en beroepskrachten met gevarieerde werkvormen en excursies. Dus mensen die op schooldagen zin en tijd hebben om aan de slag te gaan met deze natuurbelevingsprogramma's zijn van harte welkom. Aanmelden voor de cursus kan tot en met 5 april. Voor het vrijwilligerswerk als schoolgids is een onkostenvergoeding beschikbaar.

Kinderen betrekken bij de natuur

IVN Natuureducatie, Staatsbosbeheer en hun partners bieden programma's waarbij kinderen al onderzoekend en ontdekkend over de natuur leren. Om zoveel mogelijk kinderen bij de natuur te betrekken, zijn voldoende schoolgidsen onmisbaar. Het ministerie van LNV en de Provincie Limburg ondersteunen dit initiatief middels een financiële bijdrage.

Voor vragen over deze cursus en de schoolprojecten in de nationale parken kunt u contact opnemen met Noï Boesten via: 06-2758 3908 of n.boesten@ivn.nl

Das, foto Joost Geraets

Zoogdierwerkgroep van start

Door Marieke van den Ende

Ruim een jaar geleden ontstonden bij ons (Joost Geraets en Marieke van den Ende) plannen om een zoogdierwerkgroep te beginnen. Het gesprek hierover ontstond tijdens een fietstocht langs een grote dassenburcht en een beverpopulatie in het buitengebied van Swalmen. En zie het is gelukt.....nadat het bestuur ons toestemming gaf om te starten.

Op 21 februari hielden we de startbijeenkomst van onze nieuwe Zoogdierwerkgroep in ons nieuwe 'IVN-huis' te Maasniel/Roermond. Er waren 29 belangstellenden aanwezig en er zijn nog zes geïnteresseerden die deze avond verhinderd waren.

We hebben deze eerste avond gevraagd wat ieders favoriete zoogdier is, hier kwamen dassen, bevers, eekhoorns, olifanten, egel, vos, hermelijn, wolf, honden en paarden, vleermuizen, dolfin, konijn, wild zwijn en een hazelmuis uit naar voren.

De verwachtingen en de dromen/ambities zijn aan de orde geweest. Een aantal hiervan zijn; herstel van de biodiversiteit, meer draagvlak voor vleermuizen creëren, leren herkennen van de leefomgeving en het gedrag, goed bruikbare faunavoorzieningen behouden, de kringloop in de natuur bevorderen ('Dood doet Leven') en het draagvlak voor bever en das bevorderen.

De tweede helft van de avond heeft Phlip Bossenbroek een

hele mooie dia-presentatie gehouden over het leven van de das en de bever in het Leudal. Phlip wil onderzoek gaan doen naar de dwergmuis, waterspitsmuis en de vleermuizen in het Leudal.

Daarna werden we nog getraakteerd op een fotoreportage met toelichting over wilde zwijnen in het Meerlebroek en op de Meinweg door Gerard Killaars.

Op 17 april zullen we onze activiteiten en acties in groepjes gaan bespreken. Daarnaast krijgen we een korte instructie over wolvensporen herkennen en hoe en waar deze te melden door Wim Tegels.

Voor informatie of aanmeldingen: zoogdierwerkgroep@i-vnroermond.nl

Bever, foto Joost Geraets

De wolf in Limburg

Door Huug Stam

Hoewel Frank Heinen in het winternummer van 2018 al eerder schreef over de wolf kom ik daar nog even op terug. Het zal niet de laatste keer zijn dat in dit blad over de wolf geschreven zal worden. De aanleiding voor mijn artikel is een zeer interessante lezing op 28 november 2019, verzorgd door de ecooloog Johan Mees.

Door de in het verleden intensieve vervolging van de wolf kennen we deze als een zeer schuw dier dat uitsluitend in uitgestrekte natuurgebieden leeft. Ecologisch gezien betreft het echter een opportunist die vooral 's nachts actief is waardoor je het dier weinig ziet. Veel onderzoek vond plaats nadat bekend werd dat de wolf ons land zou binnentrekken. Het dier verspreidt zich op eigen kracht door West-Europa en naar Nederland. Dit is mogelijk doordat steeds meer mensen van het platteland naar steeds groter wordende steden trekken.

Wolven zijn zeer slimme dieren met in hoge mate ontwikkelde zintuigen. In vergelijking met de wolf zijn onze honden hiervan slechts een slap aftreksel. Dit wellicht met uitzondering van de reukzin van de voor dit doel gefokte speurhonden.

Johan meldt dat door Limburg van noord naar zuid een wolf met zender trok die door niemand is gezien. Van het dier is ook geen enkel spoor aangetroffen. Steeds meer waarnemingen van de wolf noodzaakten tot het oprichten van een aparte organisatie. Deze heeft tot doel van elke waarneming uitsluitsel te geven of het wel of niet een wolf betreft.

Als je het dier negeert is het dier voor de mens totaal ongevaarlijk. Uiteraard verdedigt hij zijn jongen en territorium. Wolven zien honden als concurrent zodat je deze niet los kan laten lopen.

De wolf jaagt in groepsverband en kiest zorgvuldig het zwakste dier uit. In Oost-Europa is aangetoond dat varkenspest zich niet verspreidt in streken waar de wolf voorkomt.

Volgens een modelstudie is in Nederland plaats voor vier territoria van ouderdieren met jongen. Het dichtstbijzijnde betreft het gebied bestaande uit de Groote Peel en de Strabrechtse Heide.

De jongen worden gedwongen de roedel te verlaten. Deze dieren zijn onervaren en zijn evenals andere solitaire wolven uitsluitend in staat makkelijke prooien zoals schapen te bemachtigen. Buiten de territoria van ouderdieren met jongen leven de solitaire wolven die de meeste schade veroorzaken. Helaas is in Belgisch-Limburg de eerste wolf door stroperij om het leven gekomen.

De schaapherder in het Roerdal, is desgevraagd, het meest bezorgd over het extra werk en kosten die de komst van de wolf met zich meebrengen. De speciale afrastering die nodig is zal waarschijnlijk gesubsidieerd worden. Daarnaast worden de gedode schapen vergoed, maar een wolf in de kudde zal erg veel onrust veroorzaken waardoor veel lammeren te vroeg en dood geboren worden. Een en ander roept bij hem de vraag op of zijn bedrijf nog wel levensvatbaar zal zijn.

Noot van de redactie:

Wolvensporen of een wolf gezien ?

Waarnemingen van (mogelijke) wolven of wolvensporen kunnen worden doorgegeven via het online formulier 'Wolf gezien': <https://www.wolveninnederland.nl/wolf-gezien>

Een doodgebeten schaap of andere dringende melding ?

Voor dringende zaken of voor het melden van door wolven gedode schapen kunt u bellen met Bij12 via nummer 085-4862222

Lid worden?

Wilt u iemand anders lid maken of zelf lid worden van onze IVN-afdeling?

Dat kan! IVN Roermond e.o. is een actieve afdeling met ongeveer 280 leden. Onze opgeleide natuurgidsen organiseren excursies en wandelingen in de prachtige natuurgebieden om ons heen. Daarnaast geven we workshops en cursussen over de natuur in het algemeen en specifiek over planten, insecten, vogels, het landschap, paddenstoelen en nog veel meer. De meeste van deze activiteiten zijn voor leden helemaal gratis! Zoekt u verdere verdieping? Neem dan deel aan één of meerdere van onze werkgroepen. Wij hebben bijvoorbeeld een actieve vogel-, heide- en plantenwerkgroep. En voor volwassenen met een verstandelijke beperking hebben wij een speciale groep, de Speurneuzen, die onder begeleiding elke maand een wandeling maakt.

Lidmaatschap kost u twee euro per maand. Naast de vele gratis activiteiten waaraan u deel kunt nemen, ontvangt u Het Schrijvertje, ons afdelingsblad met interessante artikelen over de natuur, viermaal per jaar gratis in huis. Een huisgenoot betaalt slechts 5 euro per jaar en kinderen zijn zelfs gratis lid.

Voor het aanmelden van een nieuw lid kijkt u op www.ivnroermond.nl.

Wij heten u of uw bekende van harte welkom!

Contactpersonen

IVN Roermond e.o. organiseert diverse activiteiten. Wilt u iets weten of actief meedoen, neem dan contact op met één van de volgende personen:

Werkgroep Vogels

Meinse van der Velde, 06-13300436
mj.vd.velde@home.nl

Werkgroep Planten

Willemiek van Deutekom, 06-20903490 (regio oost)

Hermien Hendriks, 06-13015190 (regio oost/west)

Natuurclub De Speurneuzen

Sjoerd van der Schuit, 0475-302733

Vlinderwerkgroep

René Horsten, 06-22468910
vlinderwerkgroep@ivnroermond.nl

Heidewerkgroep

Hermien Hendriks, 06-13015190
hermienhendriks@hotmail.com

Jeugdcommissie

Eef Schoffelen, 0475-552278

Fotowerkgroep

fotowerkgroep@ivnroermond.nl

Werkgroep Amfibieën en Reptielen

René Horsten, Hermien Hendriks; zie hierboven

Zoogdierwerkgroep

Joost Geraets, Marieke Naayen
zoogdierwerkgroep@ivnroermond.nl

meer genieten van het wandelen

Geniet meer van het struinen,
wandelen en excursies in de natuur
met de juiste wandelschoenen
en wandelkleding

We hebben een
enorme keuze en
helpen je graag

Altijd
10% korting op
alle schoenen
en kleding

beleef de natuur!

Ton Notermans
wandelsport - outdoor - kamperen

Dr. Philipslaan 25-B - Roermond - T. 0475-420610 - tonnotermans.nl

Macrofaunawerkgroep

Ron Van Pol, 06-25012712
macrofauna@ivnroermond.nl

Excursieloket

Frans Hendriks, 0475-503291
excursies@ivnroermond.nl

Werkgroep Communicatie

Yves Monod de Froideville
06-41742984
communicatie@ivnroermond.nl

Programmacommissie:

Peter Kessing, 06-25378119
programming@ivnroermond.nl

Vertrouwenspersoon

Rikie Verhagen, 0475-464767
rikie.verhagen@ivnroermond.nl

Redactie Het Schrijvertje

Frans Hendriks, 0475-503291
hetschrijvertje@ivnroermond.nl

Webmaster: webmaster@ivnroermond.nl

Fotomaster: fotomaster@ivnroermond.nl